

- Основные этапы и направления деятельности Винницкого медицинского института им. Н.И. Пирогова: материалы юбилейной научной конференции ВМИ; отв. ред. М.П. Рудюк. - К.: Здоров'я, 1969. - С. 5-7, 8, 16, 20, 60, 70, 73, 101-103, 105, 107, 108.
- Професор М.М. Болярський - видатний український хірург і уролог /А.Ц. Боржівський, Ц.К. Боржівський, І.І. Мітюк [та ін.]. - Львів, 2008. - 76 с.
- Кулик П.П. Професор Софроний Терентьевич Новицкий /П.П. Кулик, К.И. Кульчицкий //Хирургия. - 1949. - №1. - С. 81.
- Новицкий Софроний Терентьевич //Імена в медицині у відгомін часу. 2012: календар знаменних та пам'ятних дат / уклад.: С.М.Булах, Ю.Г. Віленький, Л.Є.Корнілова; Нац. наук. мед. б-ка України. - К., 2012. - С. 63.
- Напалков П.Н. Израиль Азрилович Шраер: некролог //Вестник хирургии имени И.И. Грекова. - 1967. - Т.99, №8. - С. 141.
- 50 лет клинике и кафедре госпитальной хирургии (1960 - 2010). - Кемерово, 2011. - 50 с. - О Шраере И. А. - С. 4-5, 13, 29.
- Брайченко С.Л. Дейнека Иван Якович /С.Л.Брайченко //Енциклопедія Сучасної України. - К., 2007. - Т.7. - С. 299.
- Васильев К.Г. Очерки истории Высшей медицинской школы в Одессе : к 100-летию мед. ун-та /К.Г.Васильев, П.Г.Чуев, К.К.Васильев. - Одесса, 1999. - О Дейнеке И.Я. - С. 207-208.
- Иван Яковлевич Дейнека //Клиническая хирургия. - 1970. - №5. - С. 93-94.
- Лісовий В.М. Дейнека Иван Якович (1904-1970) /В.М.Лісовий, Ж.М.Перцева //Видатні вихованці Харківської вищої медичної школи. - Х.: ХНМУ, 2010. - С. 70-71.
- Одесский медуниверситет 1900-2000. - Одесса, 2000. - Дейнека И. Я. - С. 25-26.
- Павловський М. Грабченко Иван Митрофанович /М.Павловський, С.Різничок, Зіменковський Б.С. Професори Львівського Національного медичного університету імені Данила Галицького: 1784 - 2006. - Львів: Наутилус, 2006. - С. 67.
- Процек О.Г. Грабченко Иван Митрофанович /О.Г.Процек //Енциклопедія Сучасної України. - К., 2006. - Т.6. - С. 360.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. 1, арк. 114.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. 103, арк. 167-200.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. 275, арк. 211-292.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. № 879, арк. 66-122.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. № 926, арк. 165-177.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. 1084, т. 1, арк. 175-241.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. № 2929, арк. 1-84.
- До вершин хірургії : бібліогр. покажч. до 65-річчя від дня народж. Годлевського Аркадія Івановича /уклад. Л.В. Сухарева, Н.М. Кравчук, С.І. Саволюк; відп. за вип. Л.І. Шпукал. - Вінниця, 2010. - 51 с.
- На перехрестях часу: кризь плин десятиріч і гомін сьогодення: нарис з історії 2-ої клінічної лікарні м. Вінниці. - Вінниця: Віноблдрукарня, 2001. - С. 47, 76-79.

Стаття надійшла до редакції 13.12.2013р.

Саволюк Сергій Іванович - доктор медичних наук, доцент кафедри хірургії № 2 Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 67-07-15

ОБЛИЧЧЯ КАФЕДРИ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ХІРУРГІЇ. ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ДО 80-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ КАФЕДРИ ЧАСТИНА 2: РЕКТОРИ ВНМУ ТА ВМЗ, ЗАВУЧІ КАФЕДРИ ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ХІРУРГІЇ

Саволюк С.І.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра хірургії №2 (завідувач кафедри - проф. Годлевський А.І.)

Історія кафедри факультетської хірургії є багаторічною спільною працею її співробітників, які в різні часи працювали, створювали та примножували здобутки та досягнення своїх попередників, всі вони були і є визначними та неординарними особистостями, визначними науковцями-інтелектуалами, блискучими хірургами-віртуозами, талановитими педагогами і вчителями, що виховали не одне покоління фахівців хірургічного профілю та створили Подільську хірургічну школу.

На кафедрі факультетської хірургії в різні часи працювали видатні вчені-хірурги, які в своїй трудовій біографії займали посади ректорів вищих медичних закладів України: **Вінницького** (професор І.Я. Дейнека (1945-1951), професор С.І. Корхов (1951-1967)), **Одеського** (професор І.Я. Дейнека (1951-1967), професор С.І. Корхов (1967-1981)), **Львівського** (член-кореспондент АМН Росії та АМН України, професор М.В.

Даниленко (1964-1981)), **Дніпропетровської** медичної академії (професор Д.П. Чухрієнко (1953-1959)).

З 1945 до 1947 року виконував обов'язки, а **з 1947 до 1951 року** згідно наказу № 324-л від 14.04.1947 р. очолював кафедру факультетської хірургії директор Вінницького медичного інституту, заслужений діяч науки, професор **Іван Якович Дейнека**. Талановитий хірург та видатний науковець І.Я. Дейнека займався вивченням проблем пухлинної патології прямої кишки та ранньої діагностики передракових захворювань, лікування та діагностики ехінококкозу внутрішніх органів. Протягом післявоєнних років колективом кафедри було підготовлено до захисту 5 докторських та 9 кандидатських дисертацій. Зокрема, професор І.Я. Дейнека захистив докторську дисертацію на тему "Передракові захворювання прямої кишки" (1947), професор К.Д. Двужильна - "Клініка та морфологія тривало незаживаю-

чих ран, виразок та лігатурних нориць на передній черевній стінці після поранень та операцій" (1947); кандидатські дисертації - Е.Е. Штейнгарт, Д.П. Чухрієнко (1949), М.В. Даниленко (1951).

Іван Якович Дейнека народився 22 квітня 1904 року в містечку Опішня Зіньківського повіту Полтавської губернії. В 1922 році закінчив Полтавську фельдшерську школу, після чого протягом 1922-1924 років працював фельдшером у Кирило-Ганнівській лікарні Опішнянського району Полтавської області. З жовтня 1924 року до жовтня 1928 року працював районним фельдшером 5-ї робітничої поліклініки в місті Харкові. З жовтня 1928 року до жовтня 1929 року працював препаратором кафедри оперативної хірургії 1-го Харківського медичного інституту, весь цей час поєднуючи роботу з навчанням, який успішно закінчив в 1929 році, після чого протягом 1929-1932 років працював асистентом кафедри оперативної хірургії, одночасно навчаючись в аспірантурі кафедри клінічної хірургії.

З вересня 1932 року до вересня 1938 року працював асистентом хірургічного відділення Центрального Українського онкологічного інституту (м. Харків) і одночасно асистентом, а згодом доцентом кафедри оперативної хірургії 1-го Харківського медичного інституту. Впродовж цього періоду в 1936 році присвоєно вчене звання доцента (атестат доцента МДЦ № 14509 від 14.02.1948), в 1937 відбувся захист кандидатської дисертації на тему: "Клініка ехінокока легень".

Протягом 1938-1941 років завідував кафедрою оперативної хірургії Курського медичного інституту, впродовж цього часу в 1940 році І.Я. Дейнека організовує та завідує онкологічне відділення в Курській обласній лікарні. В 1941 році - завідувач 3-го хірургічного відділення Курської обласної лікарні.

З початком Великої Вітчизняної війни протягом 1941-1943 років стає Головним хірургом Управління шпиталів ВЦРПС по Свердловській та Молотовській областях.

Протягом 1943-1944 років працює доцентом кафедри факультетської хірургії Військово-медичної академії (м. Ленінград).

З вересня 1944 до червня 1945 року виконує обов'язки директора Вінницького медичного інституту (згідно наказу № 79 по Вінницькому медичному інституту від 25.09.1944 р. (§ 1) та згідно наказу НКЗ УРСР № 1781), а з червня 1945 року до серпня 1951 року - директор Вінницького медичного інституту, впродовж 1945-1947 років виконує обов'язки завідувача кафедри факультетської хірургії, а протягом **1947-1951 років - завідувач кафедри факультетської хірургії Вінницького медичного інституту** (Наказ № 324-л від 14.04.1947р.).

У лютому 1947 року відбувся захист докторської дисертації на тему: "Клинико-морфологическая характеристика слизистой прямой кишки (в свете учения о предраке)" (Рішення ВАК від 1.11.1947 р. (протокол № 22), диплом доктора медичних наук ММД № 00258).

В 1948 році присвоєно вчене звання професора ка-

федри "Хірургія" (рішення ВАК від 24.01.1948 р. (протокол № 2), атестат професора МПП № 01002 від 14.02.1948 р.).

В 1951 році І.Я. Дейнека переїздить в м. Одесу, в якому продовжив наукову, педагогічну та організаторську діяльність: протягом 1951-1967 рр. - ректор Одеського медичного інституту і, водночас, - завідувач кафедри загальної (1951-1958 рр.) і шпитальної (1963-1970) хірургії ОМІ.

Автор більше 130 наукових праць. Під його керівництвом виконано понад 30 кандидатських і докторських дисертацій. Був головою Вінницького обласного наукового товариства хірургів. Напрямки наукових досліджень: проблеми пухлинної патології прямої кишки та ранньої діагностики передракових захворювань, лікування та діагностика ехінококозу внутрішніх органів. Під його керівництвом на кафедрі працювали та виконували кандидатські та докторські дисертації такі провідні хірурги, як професори Д.П. Чухрієнко, М.В. Даниленко, М.В. Піневич, К.Д. Двужильна, доценти І.Ф. Годлевський, І.Ф. Перепелиця. Здійснив велику роботу по відбудові Вінницького медичного інституту, приділяючи увагу розвитку наукової роботи на кафедрі, в інституті.

В Одеському медичному інституті продовжив вивчати проблеми ехінококозу внутрішніх органів, розробив методи хірургічного лікування захворювань щитоподібної залози, вперше створив спеціалізоване відділення грудної хірургії та проктології, забезпечив умови для подальшого розвитку судинної хірургії. Один із співавторів монографії "Короткі нариси з історії хірургії в Україні" (1968). Заслужений діяч науки УРСР (1957). Премія ім. С.І. Спасокукоцького АН СРСР (1956). Нагороджений орденом "Знак Пошани", медалями "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 роках", "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 роках". Пішов із життя 25 січня 1970 р.

Корхов Сергій Іванович (21.07.1918 - 2009), хірург, доктор медичних наук (1961), професор (1963), впродовж 1951-1967 рр. - ректор Вінницького державного медичного інституту, з 1952 р. - за сумісництвом доцент кафедри факультетської хірургії, протягом 1967-1981 рр. - ректор Одеського медичного інституту та завідувач кафедри госпітальної хірургії, завідувач кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії (1975-1992), професор цієї ж кафедри (1992-2000), учасник Великої Вітчизняної війни, Заслужений працівник вищої школи України (1970), Почесний професор Вінницького медичного університету імені М.І. Пирогова (1994), Почесний професор Сегедського медичного університету (1979, Угорщина), Почесний член наукового товариства хірургів України (1984), Почесний член наукового товариства АГЕТ України (1998). Нагороджений орденами Леніна (1966), Трудового Червоного Прапора (1961), Жовтневої революції (1971), "Дружби народів" (1981), кавалер 7 медалей СРСР, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1978). Автор численних

наукових праць, присвячених проблемам хірургічної гастроентерології, зокрема: лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки, електрогастрографія при виразковій хворобі і раку шлунка, під його керівництвом захищено 3 докторські та 11 кандидатських дисертації.

Сергій Іванович народився в сім'ї лікарів 21 липня 1918 року в м. Харків. В 1941 році закінчив Київський медичний університет.

У роки Великої Вітчизняної війни служив в Червоній Армії: липень 1941 - жовтень 1941 року - лікар-ординатор 314 ОМСБ, станція Кинель Куйбишев, з листопада 1941 по жовтень 1942 року - старший ординатор госпітальної хірургічної клініки ВМА імені С.М. Кірова, м. Куйбишев, з листопада 1942 по березень 1944 року - старший ординатор клініки військово-польової хірургії ВМА імені С.М. Кірова, м. Самарканд, з квітня 1944 по грудень 1944 року - знаходився на лікуванні в госпіталі № 342, м. Самарканд, з січня 1945 по червень 1945 року - лікар-хірург поліклініки № 1 м. Куйбишев.

З липня 1945 по серпень 1950 року - асистент госпітальної хірургічної клініки Одеського медичного інституту. 15 червня 1948 року відбувся захист кандидатської дисертації на тему "Регионарная симпатическая новокаиновая блокада при язвенной болезни желудка, 12-перстной кишки и их осложнениях" (протокол № 21 Ради Одеського МІ про присудження вченого ступеня кандидата медичних наук, ММД № 00935). З вересня 1950 до липня 1951 року - асистент, в.о. доцента кафедри факультетської хірургії та заступник декана лікувального факультету Одеського МІ.

З серпня 1951 року до травня 1967 року згідно наказу Міністерства охорони здоров'я призначений директором ВМІ імені М.І. Пирогова (наказ № 511/12 від 6.09.1951 про затвердження директором ВМІ).

19.11.1951 - протокол № 17 ВАК міністерства вищої освіти СРСР згідно рішення ВАК від 20.10.1951 про затвердження вченого звання доцента (атестат доцента МДЦ № 17699). З 20 січня 1952 року - доцент кафедри факультетської хірургії ВМІ (наказ МОЗ СРСР № 1241) (за сумісництвом), 20.07.1952 - наказ МОЗ УРСР № 576 доцент кафедри факультетської хірургії ВМІ (за сумісництвом), 20.07.1956 - наказ 06-7/516 МОЗ СРСР доцент кафедри факультетської хірургії (за сумісництвом).

Міністерство вищої та середньої спеціальної освіти СРСР, ВАК - диплом доктора медичних наук ММД № 000599 Москва 4.02.1963 згідно рішення ВАК від 29.12.1962 року, протокол № 36 - присуджена вчена ступінь доктора медичних наук, тема дисертації - "Електрогастрографія як метод диференціальної діагностики між раком та виразкою шлунка". В 1963 році присвоєння вченого звання професор. У вересні 1965 році створює педіатричний факультет та кафедру хірургії педіатричного факультету із розташуванням на базі хірургічного відділення Вінницької ЦРЛ, яку очолює.

З травня 1967 року до жовтня 1981 року - ректор

Одеського медичного інституту.

1967 - 1975 роки - завідувач кафедри шпитальної хірургії ОМІ - цей період відзначився науковою розробкою методів діагностики та лікування ускладнень виразкової хвороби, удосконаленням лікування хворих з термічними опіками, ускладненнями жовчнокам'яної хвороби. З 1975 року до 1992 року - завідувач кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії ОМІ, з 1992 року до 2000 року - професор кафедри.

Даниленко Михайло Васильович (10.08.1918 - 17.10.2002), хірург, доктор медичних наук (1959), професор (1960).

Народився 10.08.1918 р. с. Ново-Сибірськ Орського (Ново-Покровського) району, Чкаловської (Оренбурзької) області. Впродовж 1937 - 1941 років навчання в медичному інституті м. Ростов-на-Дону (09.1937 - 05.1941), військовий факультет Харківського медичного інституту (05.1941 - 10.1941), військовий факультет Саратовського медичного інституту, закінчення навчання без здачі державних іспитів (10.1941 - 12.1941). 01.1946 - 05.1946 - ліквідація академічної розбіжності, підготовка та здача державних іспитів (Саратовський медичний інститут).

Працював військовим лікарем діючої армії (1942 - 1945): 01.1942 - 01.1944 - командир медико-санітарної роти 145 стрілкової роти (Калінінград, 1 Прибалтійський фронт), 01.1944 - 06.1944 - командир медико-санітарного батальйону 21 дивізії (2 Білоруський, 1 Прибалтійський фронт), 07.1944 - 12.1945 - начальник санітарної служби 27 стрілкової дивізії.

06.1946 - 10.1946 - завідувач судово-експертного відділення психіатричної лікарні м. Вінниця, начальник Управління шпиталів Вінницького обласного відділу охорони здоров'я (10.1946 - 04.1947).

Клінічний ординатор кафедри факультетської хірургії (01.1947 - 02.1948), асистент кафедри факультетської хірургії Вінницького медичного інституту (02.1948 - 04.1952) та головний лікар Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М.І. Пирогова (02.1948 - 04.1952). 05.10.1951р. - протокол № 19 рішення Ленінградського Державного педіатричного медичного інституту про присудження вченої ступені кандидата медичних наук, тема кандидатської дисертації: "Различие анатомического строения глазницы и его прикладное значение" (ММД № 5100, 13.10.1952р., Москва).

Завідувач Вінницького обласного відділу охорони здоров'я та по сумісництву асистент кафедри факультетської хірургії (04.1952 - 10.1953). 17.10.1953 протокол № 17 ВАК, атестат доцента МК-ДЦ № 001093, 14.12.1953, Москва.

10.1953 - 10.1955 - спецкомандировка в Корейську НДР (м. Іхен'ян) на посаді радника міністра охорони здоров'я КНДР.

23.11.1955 - рішення вченої Ради ВМІ - протокол № 4 - докторант кафедри факультетської хірургії до 1957 року, доцент кафедри факультетської хірургії

Вінницького медичного інституту (1958-1959). Спеціалізація по торакальній хірургії в НДІ патології кровообігу м. Новосибірськ під керівництвом Є.М. Мешалкіна.

ВАК протокол № 17 від 11.07.1959 року про затвердження вченого ступеню доктора медичних наук згідно захисту 12.05.1958 на Вченій Раді 1-го Ленінградського медичного інституту ім. акад. І.П. Павлова дисертації: "Парагонимоз (клініко-експериментальне дослідження)", в якій запропоновано алергічну внутрішньошкірну пробу для діагностики парагонимозу та обґрунтування лікування шляхом ендобронхіального введення лікарської речовини - емегін.

Завідувач кафедри шпитальної хірургії Тернопільського медичного інституту (1959 - 1960). Завідувач кафедри шпитальної хірургії Вінницького медичного інституту (1960 - 1964): вперше почали проводитися радикальні операції на легенях (лоб- та пульмонектомії), на серці (комісуротомії, на боталовій протоці, при тетроді Фалло), розроблений новий метод шлунково-стравального анастомозу, в клініці здійснювалися ангіографії, зондування серця (1960 - 1962р - ВОКЛ, в 1962 - перехід в МКЛ № 2 (до серпня 1976 р.) на базу 80 хірургічних та 40 торакальних ліжок, в цей час завідувачем торакального відділення був головний хірург облздороввідділу І.І. Мітюк). 14.01.1961 рішення ВАК від 28.12.1960 протокол № 63/п - затвердження вченого звання професор.

Завідувач кафедри торакальної хірургії та анестезіології (1964 - 1981), ректор Львівського медичного інституту (1964 - 1981): вже в 1965-1966рр. на цій кафедрі були створені такі спеціалізовані відділення, як кардіохірургічне, судинне, легеневе. Одночасно були організовані служби штучного кровообігу, зондування серця, лабораторної та функціональної діагностики. На базі клініки вперше організована анестезіологічна служба, що вже скоро відокремилася в самостійну кафедру анестезіології та реаніматології, що в подальшому забезпечило всебічне клінічне обстеження та вивчення та оперативне лікування вроджених та набутих вад серця.

12.07.1966 р. - вперше в м. Львові провів першу операцію на сухому серці, підготовка до якої здійснювалася протягом року. Підсумком наступної 5-річної роботи стає монографія "Хирургическое лечение митрального стеноза" (1970), що ґрунтувалася на спостереженні та оперативному лікуванні 700 хворих, що була написана сумісно з професором кафедри торакальної хірургії Д.Є. Бабляком.

У 1981 році кафедра торакальної хірургії об'єднується з кафедрою шпитальної хірургії, яку очолював впродовж 1981-1991 років. З 1991 - 17.10.2002 - професор-консультант кафедри шпитальної хірургії Львівського медичного університету.

Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1968), доктор Honoris causa Печського медичного університету (Угорщина, 1974), член-кореспондент АМН СРСР (1975), Герой Соціалістичної Праці (1978), член-кореспондент АМН

і НАН України (1991). Автор близько 400 праць, у т. ч. 10 монографій і книг (Трихлоретиленове знеболювання, 1971; Корригирующая терапия в современной хирургии, 1974; Клиническое применение димексида, 1976; Интенсивная послеоперационная терапия, 1984), 7 авторських свідоцтв на винаходи. Напрямки наукових досліджень: хірургія серця та магістральних судин, анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія. Підготував 14 докторів та 47 кандидатів медичних наук.

Редактор відділу "Кардіоваскулярна хірургія. Трансплантація органів та тканин" (3 видання Великої Медичної Енциклопедії), член редакційної ради журналу "Хірургія" (журнал ім. М.І. Пирогова), член-кореспондент АМН СРСР (1975) та Російської АМН, член-кореспондент Національної Академії наук України (1992) та Академії медичних наук України (1993), Заслужений діяч науки України, Герой Соціалістичної праці. Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня, Леніна, Державного Прапора II ступеня КНДР, багатьма медалями.

Чухрієнко Дмитро Павлович (8.11.1918 - 1999), хірург, доктор медичних наук (1955), професор (1956), впродовж 1934 - 1937 - навчався у Вінницькій фельдшерсько-акушерській школі, з 1937 - 1941 - навчався у Вінницькому медичному інституті, з 1941 - 1942 - ординатор 212 ППГ, з 1942 - 1943 - студент Куйбишевського медичного інституту, який в 1943 році закінчив з відзнакою, 1943 - 1945 - військовий лікар діючої армії: 07.1943 - 10.1943 - старший лікар 218 гвардійського Чернігівського стрілкового полку 77 гвардійської стрілкової дивізії 1 Білоруський фронт; до березня 1944 - лікування в шпиталях після поранення, інвалід ВВВ III групи; березень 1944 - жовтень 1944 - старший лікар 454 стрілкового полку 100 стрілкової дивізії 1 Український фронт; жовтень 1944 - серпень 1945 - командир 246 медсанбату 1 Український фронт; серпень 1945 - жовтень 1945 - резерв головного санітарного управління армії

З 1.12.1945 р. - асистент кафедри факультетської хірургії Вінницького медичного інституту. З **1945 до 1950 р. виконував обов'язки завуча кафедри факультетської хірургії ВМІ**. З вересня 1949 р. до березня 1950 р. - в. о. доцента.

19 травня 1949 року - засідання Ради Київського ордену Трудового Червоного Знамені медичного інституту ім. акад. О.О. Богомольця - захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук на тему: "Хронічні емпієми після проникаючих вогнепальних поранень грудної клітки" (науковий керівник - професор І.Я. Дейнека), протокол № 20 від 16.06.1949 про затвердження захисту та присвоєння вченого ступеня кандидата медичних наук.

З березня 1950 р. - доцент кафедри факультетської хірургії (Наказ № 258 МОЗ УРСР від 7.03.1950 про затвердження кандидата медичних наук на посаді доцента кафедри факультетської хірургії). З 1950 - 1953 рр. - заступник міністра охорони здоров'я УРСР. З 1953 до 1959 року - ректор Дніпропетровського медичного інсти-

туту. 1955 - докторська дисертація, присвячена хірургічним аспектам клініки, діагностики та лікування кишкової непрохідності (науковий консультант - професор І.Я. Дейнека). 1956 - доцент та завідувач створеної ним кафедри шпитальної хірургії № 2 Дніпропетровської медичної академії, яку очолював впродовж 1956 - 1988 рр. Розгортається широка клінічна та педагогічна діяльність, спочатку над вирішенням проблеми гострої кишкової непрохідності, а згодом кафедра під його керівництвом широко вивчала хірургію шлунка, стравоходу, алотрансплантація, ендотрахеальне знеболення, екстракорпоральний гемодіаліз. В клініці впроваджуються реконструктивні та пластичні операції при захворюваннях стравоходу, легень, шлунка, молочної залози, органів сечовивідної системи.

Під його керівництвом було захищено 18 докторських та 92 кандидатські дисертації. Автор понад 300 наукових праць, 20 монографій, серед них "Спаечная болезнь" (1972), "Ателектаз легких" (1979), "Внутрибрюшные абсцессы и флегмоны" (1977) (Березницкий Я.С.), "Непроходимость кишечника" (1958), "Наружные кишечные свищи" (1975) (Белый И.С.), "Хирургия прободных гастродуоденальных язв", "Бытовые химические ожоги пищевода" (1980) (Белый И.С.), "Атлас операций на органах мочеполовой системы" (1972, 1984) (Люлько А.В.), "Рентгенологическая диагностика урологических заболеваний" (1969), "Нефроптоз" (1969), "Спонтанный патологический пневмоторакс" (1973), "Закрытые повреждения органов грудной клетки" (1982) (Романенко А.Е., Мильков Б.О.), "Атлас урогинекологических операций" (1981) (Люлько А.В.), "Заболевания прямой кишки" (1976), Рецептурный справочник врача-хирурга и анестезиолога-реаниматолога (3 издание - 1974, 2 издание - 1970), Атлас операций на молочной железе (1971) (Люлько А.В.), автор розділу "Абдоминальная хирургия" ВМЭ. Заслужений діяч науки УРСР, дійсний член міжнародного наукового товариства хірургів, член правління українського (республіканського) товариства хірургів, член редколегії журналів "Вестник хирургии им. И.И. Грекова", "Клиническая хирургия". Нагороджений двома орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, двома орденами Червоної Зірки, медалями за оборону Кавказу, За перемогу над Німеччиною.

Завідувачі учбовою частиною кафедри:

1) **Чухрієнко Дмитро Павлович** - з 1945 до 1950 р. виконував обов'язки завуча кафедри факультетської хірургії ВМІ.

2) **Заболотіков Петро Володимирович** - народився 16 листопада 1905 року народження, Саратовська область, 2-й Сестринський хутір.

07.1924 - 01.1925 - м. Пугачов Саратовська область - зав. клубною роботою, 01.1925 - 04.1925 - роз'їздний лектор, лектор-передвижник УчКома ВКПБ сільських політкурсів, м. Пугачов, 04.1925 - 09.1925 - зав. районною читальнею.

09.1925 - 08.1930 - студент медичного факультету

Саратівського МІ, 09.1930 - 09.1933 - аспірант кафедри загальної біології Саратовського МІ, 09.1933 - 10.1936 - асистент кафедри загальної біології Саратовського МІ.

09.1933 - 10.1936 - ординатор факультетської клініки хірургії Саратовського МІ.

10.1936 - 02.1939 - ординатор факультетської хірургічної клініки 1-го Московського ордена Леніна МІ.

09.1936 - 12.1939 - служба в Радянській Армії.

01.1940 - 08.1940 - ординатор хірургічного відділення лікарні Громадянського повітряного флоту (м. Пушино, Московська область), 08.1940 - 06.1941 - завідувач хірургічного відділення лікарні Громадянського повітряного флоту (м. Пушино, Московська область), 01.1940 - 06.1941 - начальник авіаційної санітарної часті (Московська область).

07.1941 - 12.1946 - служба в РА, Орден Червоної Зірки, медаль За Перемогу над Німеччиною.

Диплом кандидата медичних наук № 000665 від 07.03.1946 згідно рішення Вченої Ради від 16.10.1939 року, протокол № 42 1-й Московський ордена Леніна Московський МІ. 01.1947 - 12.1948 - асистент факультетської хірургічної клініки ім. акад. М.М. Бурденко 1-го Московського ордена Леніна МІ.

01.02.1949 - асистент кафедри госпітальної хірургії ВМІ і за сумісництвом головний хірург Вінницької області, 26.12.1953 - асистент кафедри госпітальної хірургії, 03.01.1955 - затверджений в званні доцента.

08.02.1955 - доцент кафедри факультетської хірургії на 0,5 ставки та головний хірург Вінницької області

З 1955 по 1968 рр. завідувач учбовою частиною кафедри факультетської хірургії.

3) **Олександр Якович Фіщенко** (28.01.1924 - 7.05.1994), хірург, кандидат медичних наук (1965), доктор медичних наук (1976), доцент (1970), професор (1978).

Народився 28 січня 1924 року в с. Кирнасівка Тульчинського району Вінницької області. Закінчив Капустянську середню школу в 1943 році.

03.1944 - 02.1946 - служба в діючій армії (участь в бойових діях на території Молдови, Румунії, Угорщини). День перемоги зустрів в Будапешті (Угорщина).

09.1946 - 06.1951 лікувальний факультет Вінницького МІ (диплом № Г 004483)

07.1951 - 11.1952 - головний лікар Капустянської дільничної лікарні Тростянецького району на Вінниччині.

1952 - закінчив курси спеціалізації з хірургії у Львівському інституті удосконалення лікарів.

11.1952 - 08.1957 - служба в лавах армії: старший лікар полку, начальник ПМП, робота позаштатного хірурга в гарнізонному госпіталі в м. Чернівці.

11.1957 - 11.1959 - клінічний ординатор кафедри факультетської хірургії ВМІ.

11.1959 - 1960 - ординатор хірургічного відділення ВОКЛ ім. М.І. Пирогова.

22.08.1960 - в. о. асистента кафедри факультетської хірургії.

08.1961 - затверджений на посаді асистента кафедри

ри факультетської хірургії.

ВАК СРСР диплом кандидата медичних наук ММД № 008411 24.04.1965 - згідно рішення Вченої Ради I-го Московського ордена Леніна МІ ім. І.М. Сеченова від 23.11.1964 протокол №7 - Пластика передньої черевної стінки капроновим протезом при грижах та дефектах.

05.1968 - обраний на посаду доцента кафедри факультетської хірургії ВМІ.

Атестат доцента МДЦ № 054133 27.01.1970 - рішенням ВАК від 26.11.1969 протокол № 58/п затверджений в вченому званні доцента по кафедрі хірургія

1968 - 1976 - завідувач навчальної частини кафедри факультетської хірургії.

1975 - під керівництвом академіка АМН СРСР Б.В. Петровського захищена докторська дисертація на тему: "Хірургія ускладненого каменевого холецистититу".

Вересень 1976 - переведений на кафедру загальної хірургії на посаду доцента та в. о. завідувача кафедри (Наказ № 82 від 30.08.1976 ВМІ ім. М.І. Пирогова - доцент кафедри факультетської хірургії, д.мед.н. О.Я. Фіщенко 1.09.1976 переводиться на кафедру загальної хірургії для виконання обов'язків завідувача кафедри).

1976 - 1994 - завідувач кафедри загальної хірургії ВМІ. Під керівництвом проф. О.Я. Фіщенка захищені 10 кандидатських та 1 докторська дисертації, серед них: 1) Дударенко Б.І. - 1978 - "Холедоходуоденостомія та папілосфинктеропластика в хірургії термінального відділу холедоха"; 2) Ошовський І.Н. - "Лікування гострого панкреатиту та холецистопанкреатиту"; 3) Желіба М.Д. - "Комплексне лікування ускладненого холецистититу в осіб похилого та старечого віку"; 4) Сливка О.Я. - "Хімічний склад жовчі та камінців при калькульозному холециститі"; 5) Хіміч С.Д. - "Хірургія жовчної протоки"; 6) Жупанов О.О. (1994) - "Вибір способу обробки ложа жовч-

ного міхура". Автор 365 наукових робіт, 1 монографії, 12 свідоцтв на винахід, 126 посвідчень про раціоналізаторську пропозицію. Сферою наукових інтересів цього видатного науковця були проблеми ускладненого холецистититу, патології жовчних шляхів, підшлункової залози, проблеми хірургічної інфекції, екстракорпоральної детоксикації (гемосорбція, плазмаферез, ультрафіолетове та лазерне опромінення крові).

Нагороджений двома орденами Великої Вітчизняної війни II ступеня, орденом "Знак пошани", 11 медалями.

4) доцент **Володимир Павлович Островський**

У 1954 році закінчив Вінницький медичний інститут. Протягом 1954-1956 років навчався в клінічній ординатурі на кафедрі госпітальної хірургії ВМІ. З 1976 року - доцент кафедри факультетської хірургії. **1976 - 1997 - завідувач навчальної частини кафедри факультетської хірургії.** 1997 - переведений на посаду доцента кафедри онкології.

5) Борис Іванович Дударенко (5.05.1943), кандидат медичних наук (1978), доцент (1984). В 1966 році закінчив Вінницький медичний інститут. 1966 - 1968 - хірург-ординатор Вінницької обл. клінічної лікарні ім. М.І. Пирогова. 1968 - 1972 - виконувач обов'язків асистента кафедри факультетської хірургії ВМІ. 1972 - 1982 - асистент кафедри факультетської хірургії ВМІ. 1978 рік - дисертація на здобуття наукового ступеню кандидата медичних наук "Холедоходуоденостомія и папиллосфинктеропластика в хирургии терминального отдела холедоха" (під керівництвом професора О.Я. Фіщенко та член-кореспондента АМН УРСР, професора О.О. Шалімова). З 1982 - доцент кафедри факультетської хірургії ВМІ. **З 1997 р. - завідувач навчальної частини кафедри.**

Список літератури

- Дейнека І.Я. (1904-1970) /В.М.Лісовий, Ж.М.Перцева //Видатні вихованці Харківської вищої медичної школи. - Х.: ХНМУ, 2010. - С. 70-71.
- Дейнека І.Я. //Клиническая хирургия. - 1970. - №5. - С. 93-94.
- Фіщенко А.Я. (к 60-летию со дня рождения) //Хирургия. - 1984. - №9. - С. 142.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. № 123, ч. 1, т. 1. - Про Даниленка М.В. - Арк. 24-52.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. № 574. - Про Заболотікова П.В. - Арк. 134-181.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. 574. - Про Корхова С.І. - Арк. 205-262, 317-324.
- Архів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, спр. № 1275, т. 2. - Про Фіщенка О.Я. - Арк. 109-182.
- Архів ВНМУ ім. М. І. Пирогова, спр. № 87, т. 2: М-Я. - Про Чухрієнка Д.П. - Арк. 560-576.
- Дмитро Павлович Чухрієнко. Звитяга Берестечка в новому сторіччі /Я.Березницький, Ю.Віленський //Хірургія України. - 2009. - №3. - С. 105-110.
- Віленський Ю. Михайло Даниленко. Львівська Іліада //Серце і судини. - 2007. - №1. - С. 128-130.
- Зіменковський Б.С. До 90-річчя від дня народження члена-кореспондента НАН і АМН України Михайла Васильовича Даниленка //Журнал Академії медичних наук України. - 2008. - Т.14, №3. - С. 602-606.
- Михайло Васильович Даниленко - лікар, науковець, громадянин /Б.С.Зіменковський, А.В.Магльований, В.С.Гриновець, В.І.Тищенко. Львів. НМУ ім. Данила Галицького. - Л.: Кварт, 2008. - 158 с.
- Михайло Васильович Даниленко та його клінічне оточення (1964-1999) /Ю.М.Панишко. - Л.: Сполом, 2011. - 216 с. : іл., табл. - Бібліогр.: С. 107-117.
- Професор Корхов С.І. (до 90-річчя від дня народження) /О.Г. Попов, В.В.Десятський //Клінічна анатомія та оперативна хірургія. - 2008. - Т.7, №2. - С. 91-92.
- С.І.Корхов (к 90-летию со дня рождения) //Вісник морфології. - 2008. - Т.14, №1. - С. 254-255.
- С.І.Корхов: (к 90-летию со дня рождения) //Одеський медичний журнал. - 2008. - №2. - С. 69-70.
- С.І.Корхов (до 90-річчя з дня народження) //Вісник Вінницького національного медичного університету. - 2008. - Т.12, №1. - С. 205-206.

Стаття надійшла до редакції 13.12.2013 р.

Саволюк Сергій Іванович - доктор медичних наук, доцент кафедри хірургії № 2 Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова; +38 0432 67-07-15